

Högskolan i Borås
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Gun Eriksson
08-563 085 60
gun.eriksson@hsv.se

Beslut
2012-05-22
Reg.nr 641-5483-11

Beslut om tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen inom området handel och it

Högskoleverket beslutar att inte ge Högskolan i Borås tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen inom området handel och it.

Ansökan och ärendets hantering

Högskolan i Borås har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen inom området handel och it. För granskningen av ansökan har Högskoleverket utsett följande sakkunniga: professor Birger Rapp, professor Lars Bengtsson, Högskolan i Gävle och professor Håkan Boter, Umeå universitet. Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan med bilagor, begärda kompletteringar samt intervjuer med representanter för högskolan vid en hearing i Stockholm den 8 februari 2012. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de bedömningsgrunder som Högskoleverket har utarbetat. De sakkunnigas bedömning är att högskolan inte bör beviljas tillstånd att ge examina på forskarnivå inom området handel och it. Av utlåtandet framgår att områdets avgränsning inte är tillräckligt klart beskriven. Vidare bedöms aspekten ekonomi inte vara tillfredsställande, då bedömarna inte anser det styrkt att högskolan kommer att ha tillräcklig och uthållig finansiering för forskarutbildning inom området.

Högskoleverket instämmer i bedömningen att områdets avgränsning inte är tillräckligt klart beskriven, samt att aspekten ekonomi inte är tillfredsställande eftersom det inte är styrkt att högskolan kommer att ha tillräcklig och uthållig finansiering för forskarutbildning inom området.

Beslut

Högskoleverket beslutar att inte ge Högskolan i Borås tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen inom området handel och it.

Beslut i ärendet har tagits av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Gun Eriksson i närvaro av avdelningschefen Maria Sundkvist.

Lars Haikola

Gun Eriksson

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Granskning av ansökan om tillstånd att utfärda examen på forskarnivå inom området handel och it

Uppdraget

Högskolan i Borås har inkommit med en ansökan till Högskoleverket om tillstånd att utfärda examen på forskarnivå inom området handel och it. Högskolan avser att initialt anordna utbildning inom forskarutbildningsämnet handel och it. Sakkunniga professor Birger Rapp, professor Lars Bengtsson, Högskolan i Gävle och professor Håkan Boter, Umeå universitet har fått i uppdrag av Högskoleverket att granska ansökan.

Bedömning

De sakkunnigas bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de aspekter som Högskoleverket har utarbetat. Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan med bilagor, begärda kompletteringar och en hearing den 8 februari 2012.

Område för examenstillstånd

Högskolan i Borås ansöker om examenstillstånd på forskarnivå inom ett område som benämns *handel och it*. Inom området avser man initialt att inrätta ett identiskt forskarutbildningsämne: *handel och it*. Utbildningen ska förläggas till Handels- och IT-högskolan vid Högskolan i Borås. Forskning vid högskolan bedrivs sedan tidigare inom sex strategiska områden. Dessa områden kommer enligt ansökan att vart och ett bidra till någon särskild aspekt av det planerade området *handel och it*.

Kärnan i området anges i ansökan som skärningspunkten mellan handel och it. Några avgränsningar diskuteras inte i ansökan och klarlades inte heller helt vid hearingen även om de sökande visade vilja och kunskap att avgränsa sig. Eftersom området inte är tydligt avgränsat omfattar det i dagsläget alla typer av handel med anknytning till aktiviteter liksom alla aspekter av it och bedömggruppen anser därför att området är alltför stort. Bedömggrupper anser dock att det beskrivna området som i dag ingår som ett av högskolans profilområden, har goda utvecklingsmöjligheter.

Högskolans redovisade forskning med anknytning till området håller i vissa stycken god kvalitet. Däremot kan högskolan endast uppvisa ett fåtal forskningsprojekt och publikationer som ligger i områdets kärna. Även om det finns ambition till en sådan integration så återfinns huvuddelen av forskningen inom ämnesområdena information eller företagsekonomi.

Högskolan har ett fåtal program och kurser på grundutbildningsnivå som till viss del kan sägas ligga inom skärningsområdet mellan handel och it. Tyngdpunkten i utbildningen ligger på antingen informatik eller företagsekonomi. Det saknas utbildningsprogram på avancerad nivå inom kärnområdet. Bedömaregruppen ser det som en svaghet att det saknas masterutbildning inom området vilket gör att det finns skäl att förtydliga förkunskapskrav och studiegångar för att säkra områdets vetenskapliga djup och progression.

Området bör kunna bidra till högskolans samverkan med det omgivande samhället. Ser man till den framtida forskningen i skärningen mellan handel och IT med lämpliga avgränsningar så kan man anta att denna forskning kommer att stödja forskarutbildningsämnet och området för examenstillstånd.

Sakkunniga anser sammanfattningsvis att området för examenstillstånd har en stor potential, men att det saknas en klar avgränsning och utformning av området vilket bedömaregruppen ser som otillfredsställande.

Sammanfattande omdöme: Sakkunniga finner att högskolans argumentation för området för examenstillstånd är otillfredsställande.

Forskarutbildningsmiljö

Området handel och it uppvisar i många stycken förutsättningar för en god forskarutbildningsmiljö. En genomgång av pågående och genomförd forskning visar att tematiseringen i stort följer en uppdelning i informatik och företagsekonomi, medan det än så länge finns mycket få projekt och publikationer i skärningen mellan handel och it. Det finns dock en tydlig ambition att öka forskningen inom det gemensamma kärnområdet. De redovisade publikationerna har en tyngdpunkt på konferensbidrag, böcker, bokkapitel och rapporter, medan publiceringen i internationella tidskrifter hittills är relativt begränsad.

Sammantaget är fler än 30 lektorer, docenter och professorer i informatik och företagsekonomi verksamma inom samma organisation och lokaler. Forskningens omfattning redovisas inte, men styrs enligt uppgift vid hearingen av externa anslag samt att lektorer har minst 20 procent forskning i tjänsten och professorerna 50 procent.

Vid ansökningstillfället redovisas att högskolan finansierar över 100 forskarstuderande med en tjänstgöringsgrad mellan 50 och 100 procent. Dessa är inskrivna vid andra lärosäten, och 18 är verksamma vid Handels- och IT-högskolan i Borås. Hälften av dessa 18 har doktorandanställning medan övriga är adjunkter, sex är kvinnor. I forskarutbildningsbudgeten för åren 2011–2015 finns ambitionen att öka antalet forskarstuderande till minst 20. Doktoranderna är väl integrerade i pågående forskningsprojekt. Det finns enligt uppgift fungerande seminarier inom forskargrupper och på institutionsnivå som ger såväl doktorander som forskare möjlighet till presentationer och kritiska diskussioner. Doktoranderna bereds vidare möjligheter till externt vetenskapligt utbyte, nätverkande och konferensmedverkan. Att forskarutbildningar bedrivs inom ett flertal områden höjer även högskolans kapacitet att tillhandahålla gemensamma kurser och leder till en mer dynamisk studie- och forskningsmiljö.

Inom Handels-och IT-högskolan vid Högskolan i Borås återfinns ett systemutvecklingscenter, Innovation Lab, vilket arbetar med forskningsstödjande systemutveckling samt verksamhetsstödjande systemutveckling för akademien. Innovation Lab har en koppling till området handel och it genom områdets egna doktorander.

Högskolan anger att man genom de tidigare beviljade examenstillstånden på forskarnivå uppnår synergieffekter för de forskarstuderande med högskolegemensamma forskarutbildningskurser och forskarseminarier. Den planerade studieplanen förefaller ge en rimlig bas för forskarutbildning även om de fyra angivna forskarutbildningskurserna inom kärnområdet handel och it ännu inte genomförts. Bedömargruppen anser att området hade stärkts om en av dessa forskarutbildningskurser hade varit på plats vid ansökningstillfället.

Sammanfattande omdöme: Sakkunniga finner att forskarutbildningsmiljön är tillfredsställande.

Handledarresurs

Enligt ansökan planeras initialt 17 handledare verka inom området. Fyra av handledarna är docenter, övriga är professorer. Handledarresursen är fördelad på 14 män och tre kvinnor. Av de 17 handledarna kan ca tio räknas som aktiva inom kärnområdena informatik och företagsekonomi och dessa har väl dokumenterad erfarenhet med genomförda och pågående handledningsuppdrag. Ytterligare två av lektorerna beräknas inom kort erhålla docentkompetens. Högskolan har vidare upprättat en kompetensförsörjningsplan för handledarskap för att säkra fortsatt handledarförsörjning, och ett 15-tal genomgår högskolans docentmeriteringsprogram. Doktoranderna ges rätt till 80 timmar handledningstid per år vilket motsvarar att varje handledningsuppdrag ersätts med fem procent av heltid, vilket får anses som normalt för fältet.

Sakkunniga finner att nuvarande handledarresurser utgör en god förutsättning för doktoranderna att få en tillfredsställande handledning inom området handel och it. De sakkunniga anser därför att handledarresurser är tillfredsställande.

Sammanfattande omdöme: Sakkunniga finner att handledarresurserna är tillfredsställande.

Kvalitetssäkring

Högskolan har inrättat en forsknings- och utbildningsnämnd med ansvar för forskning och forskarutbildning. Nämnden har det övergripande kvalitetsansvaret för alla utbildningar inklusive forskarutbildningen.

Högskolan har förberett olika rutiner och dokument för en forskarutbildning inom handel och it, till exempel allmän och individuell studieplan vilket bedömargruppen anser att högskolan redogjort för på ett tillfredsställande sätt

Den allmänna studieplanen följer gängse format men kursdelen domineras av obligatoriska kurser. Under hearingen framkom att obligatoriska temakurser med fokus på handel och it anses viktiga under en uppbyggnadsfas med syftet att detta ska

stärka ämnesprofilen. Rutiner för uppföljning av individuella studieplaner finns, och torde kunna användas som verktyg för att säkra kvaliteten i utbildningen.

Högskolan i Borås har tidigare beviljats tillstånd att utfärda examen på forskarnivå inom andra profilområden. Detta har utvecklat högskolans kompetens att utveckla forskarutbildningar med god kvalitet.

Sammanfattande omdöme: Sakkunniga finner att högskolans kvalitetsarbete är tillfredsställande.

Ekonomi

Högskolan har redovisat sina ekonomiska förutsättningar för att finansiera forskarutbildning inom området.

Under 2010 har storleken på myndighetskapitalet ökat med 17 miljoner till totalt 96 miljoner. Sedan 2008 har det statliga forskningsanslaget ökat med 12 miljoner och den externa forskningsfinansieringen med 13 miljoner. Dessa medel säkerställer enligt ansökan högskolans förutsättning att bedriva forskarutbildning och examinera på forskarnivå. Den uppställda budgeten visar specificerade kostnadsposter för att bedriva forskarutbildning under kommande fyra år. Intäkter reserveras för att täcka förväntade kostnader, men budgeten innehåller inga uppgifter om intäktsslag och fördelning mellan internt och externt tillförda intäkter. Vid mötet med högskoleledningen och ledningen för forsknings- och utbildningsnämnden förtydligades budgeten för forskarutbildning inom handel och it till viss del. Trots vissa förtydliganden från lärosätets sida vid hearingen så har bedömargruppen ett kvarstående intryck av att de långsiktiga ekonomiska förutsättningarna för forskarutbildningen är otidligt presenterade. Budgeten för forskarutbildningen bör utvecklas.

Högskoleledningen har utvecklat en modell för resursfördelning avseende verksamheterna forskarutbildning respektive forskning. Modellerna innehåller såväl bastilldelning per enhet som prestationsbaserade kriterier för resursfördelning.

En mindre grupp av forskarkollektivet är aktiva forskare som regelbundet och framgångsrikt beviljas forskningsresurser från externa forskningsorgan. Under hearingen framkom att Högskolan i Borås aktivt arbetar för att bygga upp ett institut med koppling till handel och it (Sveriges institut för innovativ handel). Syftet med detta institut är att förstärka samverkan med externa partner inom regionen med inriktning mot handel och it-området. Bedömargruppen anser att institutet på sikt även kan få ekonomisk betydelse genom exempelvis fundraising och stöd för medfinansiering av projekt. Detta återstår dock att realisera.

Sammanfattningsvis anser bedömarna att bristerna i redovisningen av ekonomin gör att de inte finner det styrkt att högskolan kommer att ha tillräcklig och uthållig finansiering för forskarutbildning inom området.

Sammanfattande omdöme: Sakkunniga finner att ekonomin är otillfredsställande.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Bedömarna har beaktat inskickade dokument samt resultatet av hearingen för sitt slutomdöme. Området bedöms som mycket relevant men har brister vad gäller

avgränsning och utformning. Vidare anser bedömggruppen att hittillsvarande verksamhet inom området är begränsad. Därtill är de ekonomiska förutsättningarna för forskarutbildningen oklara. Bedömggruppen föreslår därför att Högskoleverket avslår Högskolan i Borås begäran om tillstånd att utfärda examen på forskarnivå inom området handel och it.